

Nagytávolságon végrehajtott katonai vasúti csapatszállítások tervezésének, szervezésének és végrehajtásának sajátosságai

Varga János őrnagy

A Varsói Szerződés tagállamainak hadseregeit, közös gyakorlatok végrehajtásához gyakran nagy távolságról kell átcsoportosítani. Az átcsoportosítást a különböző közlekedési ágak, szállítóeszközök legcélszerűbb igénybevételével, a korszerű követelmények alkalmazásával kell biztosítani.

Korszerű háborúban a végrehajtható együttes hadműveletek sikere nagymértékben függ az erők, eszközök időbeni, teljes harcérték megtartása mellett történő átcsoportosításától, a nagytávolságú katonai vasúti szállítások fennakadásmentes, tervszerint történő végrehajtásától.

A Katonai Szállítási Utasítás, de a katonai szakirodalom is csak kismértékben foglalkozik a nagytávolságú szállítások megszervezésének és végrehajtási rendjének sajátosságaival. A kérdés fontossága indokolja, hogy az elmúlt években végrehajtott nagytávolságú szállítások tervezésének, szervezésének és végrehajtásának tapasztalatait összegezzük és a gyakorlatban felhasználjuk. Szükséges állást foglalni néhány alapvető kérdésben, így például:

- a mi viszonyaink között mit értünk nagytávolságú katonai szállítás alatt;
- a nagytávolságú katonai szállítás a közlekedési ággal szemben milyen követelményeket támaszt;
- a nagytávolságú katonai csapatszállítás milyen sajátosságokkal, jellemzőkkel rendelkezik;
- a sajátosságok, jellemzők miben és mennyiben befolyásolják a szállítás végrehajtását;
- a sajátosságok, jellemzők realizálása hogyan történik, azok milyen feladatot jelcentenek a tervező-szervező és végrehajtó munkában.

A mi viszonyaink között nagytávolságú katonai vasúti csapatszállításnak minősül az 1000–1200 km-nél nagyobb távolságra történő csapatszállítás, amely legalább két szocialista ország területén kerül végrehajtásra. A szállítás időtartama kettőnél több napot foglal magába.

A nagytávolságú katonai vasúti csapatszállítások végrehajtásában résztvevő vasutaknak egész sor különleges követelmény teljesítését kell biztosítaniok. Többek között képesek legyenek nagy tömegeket megfelelő biztonsággal, gyors

san – az átlagos utazási sebesség érje el a 30–35 km/órát – rendszeresen, folyamatosan, tervszerűen – az időjárástól és az évszaktól, napszaktól függetlenül – szállítani. Megfelelő színvonalon biztosítsa azt a kiemelten fontos követelményt, hogy a személyi állomány és a technika teljes harcértékben érkezzen meg a kijelölt körletbe.

Az elmúlt években végrehajtott nagytávolságú katonai vasúti csapatszállítások tapasztalatai azt igazolták, hogy annak időbeni végrehajtása igen nagy feladatot és különös figyelmet igényel. A szállítások tervezésénél, szervezésénél és végrehajtásánál a Katonai Szállítási Utasítás előírásain túlmenően a katonai közlekedési szerveknek, a szállításban résztvevő csapatoknak, vasúti szerveknek figyelembe kell venni a nagytávolságból adódó katonai vasúti csapatszállítást jellemző alábbi sajátosságokat, követelményeket:

– a szállítás kettő vagy több szocialista ország területén kerül végrehajtásra. Ez a nemzetközi előírások, követelmények és sajátosságok teljesítését követeli meg;

– hosszú a szállítás időtartama. A személyi állománynak kettő, vagy annál több napon át kell a szerelvényen tartózkodni. Ez idő alatt maradéktalanul be kell tartani a menetrend által támasztott követelményeket, rendszabályokat. Biztosítani kell a személyi állomány szállítás alatti foglalkoztatását, ellátását.

– a szállítás tervezéséhez hosszabb idő, több szervezési alapadat szükséges. A tervezés alapadatait a seregest, a magyar és az érintett országok katonai közlekedési szervei biztosítják. A nagytávolságú szállítás tervezésénél alapvetően a merev tervezési módszert célszerű alkalmazni.

A terv nagy pontossággal tartalmazza a szállítás teljes folyamatát, amely magában foglalja a berakástól a kirakásig, a szállítás személyi, anyagi, technikai biztosításának követelményeit.

– A szállítás biztosítása (politikai, harci, anyagi-technikai és egészségügyi) méreteiben és tartalmában jelentősen eltér a belföldi szállításokétól. A szállítmány futása közben több napon át magas színvonalon kell biztosítani a személyi állomány politikai, kulturális, anyagi, egészségügyi-higiéniai szükségleteit, az állomány pihentetését.

– A szállítmányok vasúti kocsijainak összetétele, a szerelvények összeállítása bizonyos mértékben eltér a Katonai Szállítási Utasítástól. A szállításra felhasznált vasúti gördülőanyag-típusok feleljenek meg a nemzetközi előírásnak, elégséges ki a nagytávolságú szállítás igénybevételének követelményeit.

A szerelvények összeállítása biztosítsa a szigorú nemzetközi előírások betartását – a vonat hossza, a vonat súlya, a vonat tengely mennyisége, rakszelvényen túlnyúló rakományok, rögzítés stb. – a személyi állomány folyamatos ellátását, a szállítmány egyéb biztosításával kapcsolatos követelmények teljesítését.

– A csapatok magasfokú szállítási készségének biztosítása igen alapos, mindenre kiterjedő sokrétű feladatot jelent. Ez magába foglalja a személyi állomány – külön a parancsnoki állomány – felkészítését, a technika felkészítését, az anyagi eszközök előkészítését.

A magas színvonalú elméleti ismeretet, gyakorlati készséget, törzsvezetési rakodási és szállítási gyakorlatok módszeres levezetésével lehet biztosítani.

A foglalkozások biztosítsák – a szállítás sajátosságainak megismerésével a

nemzetközi előírások alapján –, hogy a személyi állomány jól ismerje és megfelelő gyakorlati készséggel rendelkezzen a szállítás előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatokról.

– A szállítási készség ellenőrzését az általánoshoz viszonyítva lényegesen korábban kell végrehajtani. Célszerű bizottságot létrehozni, melyben az együttműködő katonai közlekedési szervek képviselői is részt vesznek.

A nagytávolságú katonai vasúti csapatszállítások végrehajtási tapasztalatait elemezve, értékelve, megállapítható, hogy még számos sajátos tényezővel kell számolni, melyek csak akkor hatnak, ha a szállítás bizonyos irányokba, országokba, átrakással, vagy közvetlen továbbítással kerül végrehajtásra. A szállítás télen vagy más évszakban történik. A fentiek alapján a tapasztalatokat, feladatokat a továbbiakban célszerű külön összegezni az alábbi fő kérdések alapján:

1. Az átrakással végrehajtott nagytávolságú katonai vasúti csapatszállítás tapasztalatai, feladatai.

2. Közvetlen továbbítással végrehajtott nagytávolságú katonai vasúti csapatszállítás tapasztalatai, feladatai.

Jelen cikkben a továbbiakban *az átrakással végrehajtott nagytávolságú katonai vasúti csapatszállítás tapasztalataival, feladataival* kívánok foglalkozni.

Az átrakás alkalmazására akkor kerül sor, ha a szállítást különböző nyomtávú vasutakon hajtjuk végre. Az átrakások végrehajtása a normál és széles nyomtávú vasútvonalak csatlakozási pontjainál létesített átrakó körlet átrakó állomásain történik.

A mi viszonyaink között – magyar és szovjet vasutak vonalain végrehajtott csapatszállítások átrakását – jelenleg – szovjet területen hajtjuk végre, a szállítás irányától függetlenül. Az átrakó állomások berendezései, eszközei és technológiai folyamatai biztosítják a szállítmányok tervszerinti átrakását.

Az átrakással végrehajtható katonai vasúti csapatszállítások szervezése magában foglalja mindazoknak az intézkedéseknek az összességét, melyeket a csapatok, a katonai közlekedési szervek és a vasúti közlekedés szervei hajtának végre, a szállítási feladatok átvételétől a szállítás befejezéséig. A szállítás szervezésének fő elemét alkotja a szállítás tervezése, szervezése és végrehajtása, ezek kölcsönös összefüggésben vannak egymással.

A szállítások tervezése:

Az átrakással végrehajtott nagytávolságú katonai vasúti csapatszállítások tervezésének egyik legfontosabb részét a katonai közlekedési szervek végzik. A tervezés tulajdonképpen azt jelenti, hogy összességében kidolgozzák a szállítási folyamat tervét, amely tartalmazza az egyes elemek – berakás, továbbítás, átrakás, továbbítás, kirakás – tervét.

A terv kidolgozása merev tervezési módszer alkalmazásával történik. A terv kidolgozását az MN Közlekedési Szolgálat Főnökség végzi, az MN Katonai Szállítási Főigazgatóság bevonásával, a seregestest által adott igénylés és a szovjet katonai közlekedési szervektől kapott adatok alapján.

A terv alapadatai nagy pontossággal tartalmazzák a csapatok szállítmánynonkénti:

- személyi állományát;
- harci technikáját;

- gépjárműveit;
- ellátási és egyéb anyagok mennyiségét;
- berakó, átrakó, kirakó állomásait;
- szállítójonalait;
- határátkelőhelyeit;
- szállítás folyamatával kapcsolatos időadatokat, a szállítmány menetrendjét;
- a szállítójonalon a szállítmány kiszolgálási műveleteit és időadatait (vívételvezés, étkezés stb.);
- a szállítás alatti együttműködés, összeköttetés rendjét;
- a szállítmánykísérés rendjét a magyar és szovjet katonai közlekedési szerv részéről;
- az elrendelt különleges rendszabályokat;
- a szállítmány gördülőanyagának mennyiségét, összetételét, a normál- és széles nyomtávon;
- a rakszelvényen túlnyúló technika pontos méretadatait.

A gördülőanyag számvetés elkészítése

Igen nagy jelentősége van a csapatok részéről kidolgozott, pontosított, a sajátosságok figyelembevételével összeállított gördülőanyag számvetésnek. A katonai közlekedési szervek felülvizsgálják a terveket, mivel a pontatlanság sok problémát okoz a berakás, továbbítás, de különösképpen az átrakás végrehajtásánál, szovjet területen.

A gördülőanyag számvetés nagy pontossággal és egyértelmű megnevezéssel tartalmazza:

- a szállításra kerülő személyi állományt, állománycsoportonként,
- a harci és gépjármű technikát, típusonként,
- külön vasúti kocsit igénylő anyagokat, eszközöket,
- a szükséges vasúti kocsit szükségletet.

A harci technika és gépjárműtechnikánál típusonként fel kell tüntetni a pontos méretet: hossza, szélessége, magassága, súlya, vasúti kocsit szükséglete.

A rakszelvényen túlnyúló technika pontos méret- és súlyadatait. Külön kell feltüntetni azokat a rakszelvényen túlnyúló járműveket, anyagokat:

1. Amelyek magyar és szovjet vasutakon is rakszelvényen túlnyúlnak;
2. Amelyek csak a magyar vasutakon nyúlnak túl a rakszelvényen; (a szovjet rakszelvény teljes körvonalában nagyobb).

A gördülőanyag szükséglet célszerű felhasználása

- Személyi állomány elhelyezése általában személykocsiban történjen. A személykocsik biztosítják a személyi állomány pihentetését, kulturált ételmezési, egészségügyi, higiéniai szükséglet kielégítését. A rendszeresített asztalokkal a személykocsit berendezhető munka- és étkezés céljára is. Személyszállító kocsiban egy-egy fülkét orvosi rendelőnek, eü. elkülönítőnek és kantinnak lehet berendezni.

A személykocsit termes része alkalmas különböző foglalkozások megtartására. Szovjet területen minden személy hálókocsiban kerül elhelyezésre, ezt a személyi állomány elosztásánál kell figyelembe venni.

- Konyhakocsi céljára a jelenleg használt Gbgs kocsi alkalmas, nagy térfogatú, nagy ajtónyílású, főzés és élelmezési anyagok előkészítésére jól felhasználható.

- Szállítmányonként G anyag kocsit kell tervezni, az élelmiszer, anyag- és kantinek szállítására. Ezeket nem célszerű gépkocsin továbbítani, mivel a G kocsiból könnyebb biztosítani a folyamatos ellátást.

Téli időjárás esetén külön anyagkocsit kell biztosítani a gépjárművekből kiszedett akkumulátorok és egyéb nem fagyálló anyagok részére. Átrakások végrehajtásakor két anyaggal rakott MÁV kocsit egy szovjet anyagkocsiba célszerű átrakni, a térfogatot is figyelembe véve.

- A pörckocsi szükséglet megállapításánál figyelembe kell venni az elszállítandó technika mennyiségét és a szállítás alatti egyéb követelmények biztosítását. Legyen elegendő hely az örök elhelyezésére. Hűtő-, kenyérszállító-kocsik tartózkodási idő alatt kezelhetők legyenek. Szállítás alatt meghibásodott vasúti kocsikról egy-egy technika átrakható legyen a szállítmány más kocsijaira.

A csapat felkészítése a szállítás végrehajtására

A felkészítésnek magasfokú szállítási készség elérését kell biztosítani a berakás, továbbítás, átrakás, kirakás gyors, szakszerű végzésében.

A felkészítés kiterjed a személyi állomány, a harci technika és anyagi eszközök előkészítésére.

Elméleti, gyakorlati foglalkozások levezetésével biztosítani kell, hogy a személyi állomány ismerje az átrakással végrehajtandó nagytávolságú szállítás feladatait, rendszabályait.

Elméleti foglalkozáson célszerű foglalkozni:

- a szállítás jellegéből adódó sajátosságokkal, feladatokkal;
- az előkészítés terén az állományra háruló feladatokkal;
- a rakodás (berakás-átrakás-kirakás), szállítás végrehajtásával kapcsolatos feladatokkal;
- a szállítás alatti tevékenységgel;
- a politikai, anyagi, egészségügyi és technikai biztosítással;
- a szállítmány szolgálati közegeinek feladataival;
- a biztonsági és magatartási követelményekkel;
- a szállítmány őrzés, védelmével;
- a titoktartási rendszabályokkal;
- a balesetvédelmi rendszabályokkal.

A gyakorlati foglalkozások – rakodási, szállítási gyakorlatok – levezetését úgy kell megszervezni, hogy az a szállításra való tényleges felkészítést biztosítsa.

Gyakorolni kell:

- a szállítással kapcsolatos okmányok kidolgozását,
- a technika előkészítését,
- anyagok, anyagi eszközök előkészítését, málházását, rakodását,
- gördülőanyag átvételét,
- rakszelvényen túlnyúló technika előkészítését, – szállítási helyzetbe hozás, pontos méret készítés, kinyúló alkatrészek leszerelése stb.,

- a rakodó állomás előkészítése, berendezése (forgalomszabályozás, harc-biztosítás stb. megszervezése),
- a rakodás végrehajtása, - rakodóra, vasúti kocsira járás, vasúti kocsin a technika elhelyezése, rögzítés gyakorlása,
- vasúti kocsiról lejárás gyakorlása,
- konyhakocsi berendezése, mozgókonyha berakás, rögzítés, üzemeltetési helyzetbe állítás.

A technika előkészítése

A szállításra kerülő harc- és gépjárművek üzemképessége biztosítva legyen. Az előírt üzemanyag készlettel fel legyen töltve. Minden jármű rendelkezzen 5 készlet rögzítő eszközzel, amely a nemzetközi szabályoknak feleljen meg. A rakminta technikánál a kinyúló alkatrészek leszerelése elő legyen készítve, megjelöléshez előírt „Vigyázat! Rakszelvényen túlnyúlik” bárca a technika tartozéka legyen. Téli időben az akkumulátorok kiszedése és a külön vasúti kocsiba való elhelyezésre elő legyen készítve. A ponyvák rögzítő alkatrészei használhatók legyenek, a ponyva rögzítve legyen. A darus gépkocsik daruja kifogástalan legyen. Az üzemanyag gépkocsik és utánfutók töltő- és lefolyó nyílásai jól záródjanak.

Berakás, továbbítás, átrakás, kirakás végrehajtása

A nagytávolságú katonai vasúti csapatszállítások végrehajtásánál nagyon fontos követelmény, hogy az egyes elemek, műveletek (berakás, átrakás, továbbítás, kirakás) pontosan a terv előírása szerint legyen végrehajtva. A rakodóhely technológiai folyamata tegye lehetővé a rakodás (átrakás) gyors, biztonságos végrehajtását. Fokozott mértékben biztosítsák a műveletek rejtettségét, a rezsím előírásokat. Feszesen kell megszervezni a rakodóhely előkészítését, berendezését, őrzését, figyelését, az összeköttetést, híradást és forgalom szabályozást a szállítmány parancsnokának, közegeinek és részlegeinek feladatait. A beállított, előkészített gördülőanyag átvételénél nagy körültekintéssel vizsgálják meg a kifogástalan állapotot, tisztaságot, eü. alkalmasságot.

A rakodás végrehajtásánál szoros együttműködést kell biztosítani a csapat, a katonai közlekedési szervek és a vasút szervei között. A gyors, pontos rakodás és továbbítás tervszerinti előkészítése (szakszerűség ellenőrzése, rakminta technika mérése, továbbítási engedély intézése, szállítmány elszámolás, vonat összeállítás stb.) alapján célszerű, ha a vasútigazgatóság osztályaitól (VKSZSZO, forgalmi, vontatási) szakközeg a helyszínen segíti a feladat végrehajtását.

A csapat és a berakó állomás teljes készleletekora a rakodást a berakási tervben meghatározottak szerint, a Katonai Szállítási Utasítás követelménye alapján kell megkezdeni és végrehajtani. Közvetlenül a berakás előtt kell a gépjárműveket és harceszközöket szállításra kész helyzetbe hozni. A rakodás alatt a technika elhelyezését a rögzítés szabályszerűségét, a rakminta technika méret ellenőrzését, jelölését, a ponyvák, álcák rögzítettségét, a csapat, a katonai közlekedési szerv és a vasút szakközege folyamatosan ellenőrizze, segítse. Berakás után hideg időjárás esetén a harc- és gépjárművekből az akkumulátorokat és a nem fagyálló anyagokat, eszközöket ki kell szedni és a kijelölt vasúti kocsiba kell elhelyezni.

A rakodás befejezése után a szerelvény összeállítását az átrakással vég-

rehajtott csapatszállításnál a nemzetközi követelmények szerint kell biztosítani a későbbiekben bemutatott séma szerint.

A katonavonat összeállítása után bizottsági ellenőrzést kell végrehajtani és pedig a csapat tartson létszámellenőrzést, ezenkívül a szállítmány őrzését, híradását, a titokvédelmi rendszabályok betartását kell ellenőrizni.

A katonavonat indulása előtt a katonai közlekedési szervek tájékoztatást adnak – magyar területre – a szállítmány futásáról, tartózkodásáról, és egyéb rendszabályokról a berakó állomáson.

A szállítmány futása közben – állomáson való tartózkodáskor – fokozottan kell ellenőrizni a biztonságos továbbítás feltételeit:

- a technika rögzítésének helyzetét,
- az álcázás helyzetét,
- a szállítmány őrzésének-védelmének ellátását,
- a titokvédelmi és biztonsági rendszabályok betartását.

A határállomáson a készletek kiegészítését és a szállítmány ellenőrzését végre kell hajtani. Fel kell készülni:

- a szállítmány SZMG SZ fuvarlevéllel való feladására a katonai közlekedési szervek közreműködésével;
- útlevél (VÁM) ellenőrzésre (egyéni és csoportos), minden személynek abban a kocsiban kell tartózkodni, amely névjegyzékbe szerepel;
- a fegyelem, a magatartás és a belrend példás biztosítására;
- a szovjet területen való átrakás végrehajtására.

A csapat az átrakás végrehajtását a szovjet katonai közlekedési szervek, a kísérő magyar közlekedési tiszta, a szovjet vasúti szervekkel együttműködésben biztosítják a tervben szereplő átrakó állomáson. Ha az átrakás és átszámolyozás nem egy állomáson kerül végrehajtásra, biztosítani kell az átszámolyozásra menő rész őrzését, kísérését.

Az átrakás végrehajtása – kirakás, berakás – egységes folyamatot képez. A kirakott technika megállás nélkül, menettel kerül ismételt berakásra. A rakott és üres szerelvény beállítását, előkészítését a rakodáshoz összehangoltan kell biztosítani. A normál és széles nyomtávú kocsik eltérő típusa miatt a technika berakását a széles nyomtávú kocsikra készített berakási terv alapján kell végrehajtani. Az átrakás biztosítására – ki-berakás – külön-külön részleget (rakodó részlegek) kell létrehozni és felkészíteni. Az átrakás végrehajtását, a továbbítás előkészítését az átrakó állomás parancsnok utasítása szerint kell végrehajtani. A berakott technika elhelyezését, rögzítését, álcázását nagy pontossággal kell biztosítani és ellenőrizni, mivel szovjet területen a további sebesség nagyobb, a megállások közötti távolság többszöröse a hazainak, így a szállítmány ellenőrzése ritkábban kerül végrehajtásra.

Az átrakó állomáson indulás előtt végre kell hajtani az anyagi készletek kiegészítését, víz stb.

A szállítmány indulása előtt az átrakó állomás parancsnoka tájékoztatást ad a szállítmány továbbításáról. Itt kell először közölni az igényeket a következő 24 órára a szállítónálra.

A szállítónál a szovjet közlekedési tisztek ellenőrzik a szállítmány biztonságát, segítséget nyújtanak a problémák megoldásában az igények (víz-ellátás, eü. stb.) teljesítésében.

A szállítmány személyi állományának a kirakó állomásra való érkezése előtt fel kell készülni a kirakás végrehajtására, a kirakás utáni menetire. A kirakás végrehajtását a kirakó állomás parancsnok utasítása és a Katonai Szállítási Utasítás rendelkezései szerint kell biztosítani.

Az átrakó, kirakó állomáson a gördülőanyag, rakszer, rakodási eszközök átadását, átvételét, az okmányok intézését biztosítani kell.

Csapatszállítmány összeállítása

A katonavonat összeállításánál a Katonai Szállítási Utasítás alapelvein túl figyelembe kell venni a vasút üzemi követelményeket, a szállítás sajátosságait, az időjárási viszonyokat, a csapat által támasztott igényeket. Az összeállított olyan legyen, hogy biztosítsa a szállítmány továbbítási ideje alatt a folyamatos vizellátást (tömlővel), a stúdió kocsiból a program sugárzását, a személyekkel elfoglalt kocsikba (rövid vezetékkel), váltóáram ellátást a konyha és a személyekkel elfoglalt kocsikban. Megállások idején kis távolságról lehessen az ételt, élelmezeti anyagot, kántinárut stb. átrakni. Nem fűtési időszakban a magyar és szovjet területen célszerű összeállítási séma:

- mozdony,
- harc- és gépjárműekkel rakott pórekocsik,
- stúdió kocsival rakott vasúti kocsik,
- személyszállító vasúti kocsik,
- konyhakocsi,
- vízszállító gépjárművel, utánfutóval rakott vasúti kocsi,
- hűtő és kenyérszállító gépjárművel rakott vasúti kocsik,
- harc- és gépjárművel rakott pórekocsik.

A fenti változat szovjet területen fűtési időszakban is azonos, mivel a hálókocsik saját fűtőberendezéssel rendelkeznek. Hazánk területén fűtő kazánkocsi alkalmazása esetén a változás annyi, hogy a stúdió és a személyekkel elfoglalt kocsik közé kell besorozni a kazánkocsit.

Hazánk területén ha a fűtést a mozdony szolgáltatja, akkor az összeállítási célszerű változata lehet:

- mozdony,
- személyszállító vasúti kocsik,
- konyhakocsi,
- vízszállító gépjárművek, utánfutóval rakott vasúti kocsi,
- hűtő és kenyérszállító gépjárművel rakott vasúti kocsik,
- stúdió kocsival rakott vasúti kocsi,
- anyaggal rakott fedett kocsik,
- harc- és gépjárművel rakott vasúti kocsik.

A veszélyes anyaggal rakott vasúti kocsik besorolása a Katonai Szállítási Utasítás, illetve az esetenként kiadott intézkedés szerint történik minden esetben magyar és szovjet területen is.

A szállítás politikai, harci, anyagi és egészségügyi biztosítása

A biztosítás megszervezését és végrehajtását a Katonai Szállítási Utasítás és a szállítás sajátosságainak figyelembevételével kell biztosítani. A feladat sok vonatkozásban újszerű, tartalmában, méretében eltér a hazai gyakorlattól.

A szállítás politikai biztosítása

Az átrakással végrehajtott nagytávolságú katonai vasúti csapatszállítás politikai biztosítása a szállítás előkészítésével kezdődik. Új feladatot jelent az átrakás végrehajtása és a hosszú szállítási idő alatti politikai munka végzése. A politikai munka élő és mindennapos legyen, segítse a szállítási feladat végrehajtását:

- a személyi állomány magas fokú erkölcsi, politikai, fegyelmi magatartását biztosítsa,
- a személyi állomány pontosan tartsa be a nemzetközi szállítás szabályait,
- maradéktalanul érvényesüljenek az éberségi és titoktartási rendszabályok,
- mozgósítani a személyi állományt a berakás, átrakás, kirakás pontos, szabályszerű, biztonságos végrehajtására,
- a szállítás alatti harcbiztosítás, bel- és őrszolgálat feszes ellátását,
- a szállítmány továbbítási ideje alatt rendszeresen biztosítani kell a személyi állomány tájékoztatását, kulturális programokat, vetélkedőket szervezni, ismertetést adni arról a területről, ahol a szállítmány áthalad.

A szállítás harcbiztosítása

Az átrakással végrehajtott nagy távolságú szállítás harcbiztosítása fokozott feladatot jelent. Kiterjed a szállítás teljes folyamatának biztosítására. Sajátosságot jelent, hogy határon kívüli átrakó állomáson, szállító vonalon kell megszervezni és végrehajtani a szállítmány feszes harcbiztosítását. Magába foglalja a figyelés, az őrzés és védelem, a tömegpusztító fegyverek elleni védelem, a légvédelem és az álcázás megszervezését. A harcbiztosítás rendszabályainak végrehajtását a szabályzat, illetve az utasítás rendelkezései szerint kell érvényesíteni. A szállítmányon jól működő vezetékes összeköttetést kell létesíteni a szállítmány teljes hosszában.

A szállítás sajátossága megköveteli, hogy a szállítmány őrzését, a figyelését, az álcázását nagy körültekintéssel szervezzék meg és hajtsák végre. A szállítmány mozdonyán olyan figyelőt helyezünk el – szovjet területen –, aki a nyelvet beszélni tudja. A szállítmányon levő vezetékes összeköttetés útján rendszeresen tud tájékoztatást adni a szállítmány futásáról, a tartózkodási idejéről, ugyanakkor a szállítmányparancsnok intézkedést adhat, illetve az örök időben tudják jelenteni a tapasztaltakat.

A harci technika őrzésére kijelölt őrséget és járőröket az időjárásnak megfelelően kell ellátni öltözettel. Az örök részére kialakított őrszékeket biztonságosan kell rögzíteni. Az elhelyezése lehetőleg olyan vasúti kocsin legyen, ahonnan a le- és felszállás biztonságos és a figyelés menet alatt jó.

Az álcázás rendszabályainak fokozott érvényesítése fontos követelmény a nagy távolságú csapatszállítások végrehajtásánál. Az álcázást végre kell hajtani a berakó-átrakó állomáson a rendszeresített és a felhasználható eszközökkel. Az álcázással szembeni biztonsági követelmény betartását szigorúan ellenőrizni kell, hogy az álcázás eszközei ne haladják túl a vasútra érvényes rakszelvényt. A ponyvákat, álcahalókat, pajzsokat a vonat továbbítási idejére olyan biztonságosan kell rögzíteni, hogy azokat a szél le ne fújja, a rázkódás következtében ne mozduljon el. Az álcázásra használt anyagok tűzállóak legyenek és azok ne gyúladjanak meg a mozdony szikrájától. Menetközben az álcázás állapotát állandóan ellenőrizni kell, az észlelt hiányosságokat meg kell szüntetni.

A szállítás anyagi biztosítása

Az anyagi biztosítással kapcsolatos feladat már az előkészítő időszakban igen alapos sokrétű tevékenységet foglal magában. A nagytávolságú szállításnál a csapat valamennyi anyagból önellátó, így az anyag mennyiségét és csoportosítását a szállítás alatti folyamatos ellátás követelményeinek megfelelően kell biztosítani. A szállítás és az ellátás jellege több hűtő, tároló gépkocsi, valamint több anyagszállító fedett vasúti kocsi igénybevételét teszi szükségessé. Ezek elhelyezése (besorolása) a felhasználási helyhez (személy kocsi, konyhakocsi stb.) közel legyen. A vízkészlet biztosítsa az állomány 36 órai szükségletét. A szállítón vonalon az utántöltést célszerű naponta egyszer igényelni. Az ételnek, víznek az átszállításához és a kiosztás előkészítéséhez megfelelő mennyiségű háti éthordót, termoszládát, vizeskannát stb. szükséges biztosítani. Az étkezés céljára berendezett személykocsi alkalmas étkezde-rendszerű étkezésre, kiszolgálását külön részleg végezze.

Valamennyi személykocsiba biztosítani kell megfelelő mennyiségű tisztálkodó, takarító és fertőtlenítő eszközt, egészségügyi papírt, hulladék részére papír vagy műanyag zsákokat.

Az anyagkészletek biztosítsák a szállítás teljes szükségletét élelem, tüzelő, ruházat, ü., elhelyezés stb. anyagból.

A különböző anyagokból célszerű bizonyos százalék tartalékot képezni.

A szállítmány folyamatos ellátására célszerű szerelvénny-ellátó csoportot létrehozni, felkészíteni a feladat ellátására.

A szállítás egészségügyi biztosítása

Az átrakással végrehajtott szállítások előkészítési időszakában végre kell hajtani az állomány ü. ellenőrzését, az állomány védőoltását, a foganatosított ü. rendszabályokat.

A személyi állomány által elfoglalt és az élelmezési anyagkocsik fertőtlenítettségét és egészségügyi alkalmasságát ellenőrizni kell. Szállítás alatt az elrendelt higiéniai rendszabályokat maradéktalanul kell érvényesíteni.

Biztosítani kell, hogy:

- a szállítás alatt rendszeres orvosi rendelés, orvosi ellátás legyen,
- a megbetegedett vagy sérült személyek segélyben részesüljenek,
- az ételek készítése, minősége folyamatosan legyen ellenőrizve,
- a személyi állomány között egészségügyi felvilágosító munka folyjon,
- a személykocsiba egészségügyi elkülönítő fülke legyen kijelölve, berendezve,
- a szállítmány el legyen látva megfelelő gyógyszerekkel és eszközökkel,
- az állomány tisztálkodási feltételei és annak végrehajtása szervezett legyen,
- az orvos menetközben naponta ellenőrizze a személykocsik és a személyi állomány egészségügyi állapotát.

Együtműködés a szovjet katonai közlekedési szervekkel

Az átrakással végrehajtott katonai vasúti csapatszállítások tervének kidolgozása és annak követelmény szerinti végrehajtása nagyon szoros együttműködésben történik a szovjet katonai közlekedési szervekkel. Az együttműködés, a közös tevékenység egyrészt a hazánkban levő szovjet katonai közlekedési képviselőlet útján valósul meg a szállítás tervezés, szervezés és végrehajtás biz-

tosítása terén. Az MN közlekedési szolgálat főnök által átadott igény alapján biztosítják az átrakáshoz szükséges gördülőanyagot – esetleg az átrakás nélküli szállításhoz a bekért gördülőanyagot – az átrakás, továbbítás, a menet alatti kiszolgálás az ellátás, kísérés, együttműködés, összeköttetés feltételeit, az országhatáron kívüli területen.

Szovjet területen az átrakás, kirakás, berakás végrehajtását a jelenlevő szovjet katonai közlekedési tisztek irányítják, ellenőrzik és segítik, együttműködésben a jelenlevő magyar közlekedési tiszttel.

A szállítónál állomásain települt szovjet katonai közlekedési szolgálat tisztje biztosítja a szállítmány tervszerinti futását, ellenőrzik a szállítmány biztonsági követelményeit, intézkednek a szállítmány víz, fűtőanyag stb. ellátására, az igények kielégítésére.

A visszaszállítást a terv előírásainak megfelelően kell biztosítani. A szállításhoz szükséges gördülőanyagot a területileg illetékes szovjet katonai közlekedési szervektől meg kell igényelni. Az igénylés módja megegyezik a hazai szabályozással.

Visszaszállításkor a berakásra nagy körültekintéssel kell az állományt, a technikai eszközöket felkészíteni és biztosítani a visszaszállításhoz szükséges anyagi készleteket. Időben végre kell hajtani a szállítási készség ellenőrzését.

A rakodás végrehajtása a továbbítás előkészítése és végrehajtása az előzőekben leírtak szerint, valamint a berakó állomás katonai parancsnok intézkedése szerint történik.

Célszerű megjegyezni, hogy háborús viszonyok között az átrakással végrehajtott nagytávolságú katonai vasúti csapatszállítás tervezése, szervezése és végrehajtása sok vonatkozásban eltér a fentiektől.